

Nagy korok

I forduló I/2 Tudod-e?

Barokk

Tudod-e, hogy

- ... a reneszánszt a XVII. század kezdetén a **barokk** követte.?
- ... elnevezése az **olasz** és a **portugál** barocco szóból ered?
(nyakatekert, fonák, különös, szabálytalan) - (szabálytalan alakú gyöngy)
- ... **1600 - 1750-ig** terjedt

Tudod-e, hogy

- ... a barokk zene stílusának jellemzői: az **ünnepélyes hangvétel** - a **nagy, lenyűgöző arányok** - az **ellentétek szembeállításai? Pl. gyors - lassú - gyors halk - hangos - vízszintes dallamok, függőleges akkordok.**
- ... a barokkban **kiteljesedik** és a **fényűzésig fokozódik** a reneszánsz polifóniája?

Tudod-e, hogy

- ... a barokk három belső korszaka: **Kora barokk**
Nagy barokk
Késő barokk

Tudod-e, hogy

- ... a barokk stílus kezdetét **Claudio Monteverdi** személyéhez kapcsolják a zenetörténészek?
- ... a kora barokk új jelensége volt „**a harmónia**” megjelenése, amely ettől kezdve a zeneszerzés vezéreszméjévé lett?
- ... a barokk operához hasonlóan történésre, cselekményre épülő, de nem színpadi játékban előadott műve **az oratórium volt?**
- ... a barokkban megjelentek a **tisztán hangszeres műfajok?**

Tudod-e, hogy

- ... az első nem olasz komponista, aki jól társította a barokk stílusjegyeit hazája nyelvével, a német **Heinrich Schütz volt?**

Tudod-e, hogy

- ... **Claudio Monteverdi** 75 éves korában komponált, életművét betetőző operája a „**Poppea megkoronázása**” volt?

Tudod-e, hogy

- ... a nagy barokk francia zenéjének vezéregyénisége a XIV. Lajos francia király szolgálatában állt Jean **Baptiste Lully** volt?
- ... Lully zeneszerzői műhelyében fejlődött ki **1. a szvit, és 2. a balett**

Tudod-e, hogy

- ... az olasz barokk neves komponistája **Archangelo Corelli** (Arkandzseló Korelli) teremtette meg a concerto grosso négytől hét tételig terjedő műfaját?
- ... Corelli munkássága korszakalkotó jelentőségű volt a **hegedű** irodalmának történetében is?

Tudod-e, hogy

... **Domenico Scarlatti** 555 billentyűs hangszerre írt darabjának a **szonáta** elnevezést adta, amelyek azonban nem voltak azonosak a bécsi mesterek hasonló megjelölésű darabjaival.

Tudod-e,

... hogy az olasz zene nagy barokk mestere, **Antonio Vivaldi**, hatalmas életművet hagyott hátra?

... Vivaldi zenetörténeti jelentősége a **versenyforma végleges kikristályosodásában** volt?

... „**A négy évszak**” hegedűverseny-ciklus, Vivaldi egyik leghíresebb alkotása, négy versenyműből áll: Címeik **A tavasz- A nyár - Az ősz - A tél?**

Tudod-e, hogy

... **Franciaországban** jöttek létre a barokk zene sajátos műfajaként a rövid, világos, áttekinthető, egyszerű, tömör formák?

... a francia barokk középpontjában **az opera** állt?

... a francia zenének három óriása volt: **Lully** (Lüllí) **Couprin** (Kupren) és **Rameau** (Rámó)

... **Jean Baptiste Lully** alkotásai közül kiemelkedett két zenés színapdi műfaj, az **opera és a balett?**

... **Francoias Couprin** (Franszoá Kupren) levegős dallamai, cirádái előre utaltak a **rokokó** jöttére.

... a nagy francia zeneszerző és gondolkodó Jean **Philipp Rameau** (Zsan Filipp Ramó) alkotta meg a mai értelemben vett **összhangzattan-t?**

Tudod-e, hogy

... **Jean Battiste Lully** **Urhatnám polgár** című **balettje** jó példa a zeneszerző műfaj iránti vonzalmára?

Tudod-e, hogy

... **Georg Philipp Telemann** nevét elsőként szokták említeni a késő barokk német komponistái közül?

Tudod-e, hogy

... a késő barokk német zenéjének egyik legkiemelkedőbb alakja az **Angliában** élt **Georg Friedrich Händel** volt?

... az **opera** és az **oratórium** Händel két kiemelkedő műfaja volt?

Tudod-e, hogy

... a késő német barokk legnagyobb zeneszerzője, a zene történetének egyik legnagyobb alakja, **Johann Sebastian Bach** volt.

Tudod-e, hogy

... a barokk a zene történetének legnagyobb formaalkotó korszaka volt és ez az időszak is **három** részre oszlott?

... a barokk első nagy nemzedéke formaalkotó és **olasz?**

... a barokk második nagy nemzedéke formaalkotó és **francia?**

... a barokk harmadik nemzedéke formaalkotó és **német?**

Tudod-e, hogy

- ... a barokk egyik nagy műfaja az **oratórium** volt?
- ... annak az oratórikus műfajnak a neve, amelynek tárgya Krisztus szenvedésének története - **Passio**
- ... a lírai karakterű oratórikus művek műfaja: **kantáta**?
- ... a **mise** volt az a liturgikus műfaj, amelyet a barokk zeneszerzők magas fokon műveltek?

Tudod-e, hogy

- ... a vallásos tárgyú kantáták mellett számos világi kantáta is született?
Kitűnő példája ennek a **Kávé kantáta, Johann Sebastian Bach** műve.

Tudod-e, hogy

- ... az első operát Itália **Firenze** nevű városában, Jacopo Corsi palotájában mutattatták be?
- ... irodalmárok és zenészek alkották a **Camerata** nevű csoportot, amelynek tagjai úgy döntöttek, hogy követik a régi görög színjátszásnak azt a formáját, hogy a szöveget énekelve adják elő?
- ... az első operát **Jacopo Peri** írta?

Tudod-e, hogy

- ... a Dafnét újabb darabok követték. Elérkezett az idő, hogy megjelenjen egy genius, **Claudio Monteverdi**.
- ... Monteverdi egyik ma is sokak által ismert operája az **Orfeo** volt?

Tudod-e, hogy

- ... a barokkban alakult ki a hangszeres együttesek két nagy válfaja: 1. **barokk kamaraegyüttes** - például Händel most idézendő **G-dúr Triószonátája**
2. **barokk zenekar** - például Händel idézendő **Gúr Cocerto grosso**-ja?
- ... a hangzás folyamatosságát - **continuo** - az alaphangszerek biztosították. Pl csembaló, orgona, lant, gordonka, fagott?
- ... a barokkban születik meg **Olaszországban** (Itáliában) a hegedűszonáta, a triószonáta és a szvit?
- ... az 1640 körül kifejlődött barokk szonátának **2** válfaja volt?
- ... a visszafogott, komoly hangvételű elnevezése: **templomi szonata, sonata da chiesa**?
- ... a könnyedebb hangvételű, vidám, lendületes, táncjátékokat is tartalmazó szonáta neve **kamaraszonáta, sonata da camera**?
- ... a **Triószonáta** volt az egyik legfontosabb kamarazenei műfaj? Megszólaltatásához neve ellenére általában négy hangszer kellett, a continuo adja az akkordkíséretet.
- ... a barokk kor legbonyolultabb, legmagasabb rendű, az ellenpontozó formák között legjelentősebb zenei műformája a **fúga**?
- ... annak a zenekarra írt töbttételes műnek, amelyben egy kisebb együttes áll szemben a nagy együttesrel: **Concerto grosso** a neve?

... annak a zenekarra írt háromtétéles műnek, amelynek tételrendje gyors-lassú-gyors és egy szólóhangszer áll szemben a zenekarral: **versenymű?**
... a barokk mesterek közül a versenymű műfaját **Antonio Vivaldi** vitte dalra?

Tudod-e, hogy

... Vivaldi versenyművei között az egyik legismertebb az **F-dúr - Pacsírta - fuvolaverseny.**

Tudod-e, hogy

... Johann Sebastian Bach a **protestáns egyházi zene** kiemelkedő mestere volt?

... J. S. Bach életének és alkotásainak egyetlen területe **Németország?**

... J. S. Bach a nemzetközi operai életet **Hamburg**-ban ismerte meg?

... a franca zenekari stílust **Cellében?**

... az olasz concerto és kamaramuzsikát **Weimarban?**

Tudod-e, hogy

... J. S. Bach **Köthen**-ben, a **kötheni herceg** szolgálatában írta kamara- és versenyműveinek legnagyobb részét?

... J. S. Bach élete utolsó 27 esztendejét Lipcsében töltötte, ahol a **Tamás templom** karnagya volt?

... előbbi teendői mellett elvállalta a **Collegium Musicum** igazgatói állását is?

Tudod-e, hogy

... Bach egyik legismertebb orgonaműve a **D-moll toccata és fúga?**